

Motion till riksdagen 2019/20:2672

av **Niklas Wykman m.fl. (M)**

Åtgärder för ett mer förutsägbart skattesystem

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa möjligheten för Skatteverket att fatta retroaktiva beslut och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av anståndsreglerna i skattemål och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att egendom som har utmätts för allmänna mål inte får säljas förrän exekutionstiteln har vunnit laga kraft, på samma sätt som gäller för enskilda mål, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skatteverkets statistik bör ses över och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skatteverket i uppdrag att förenkla företagens redovisning till Skatteverket genom digitala lösningar och tillkännager detta för regeringen.

Begränsa Skatteverkets möjligheter att fatta retroaktiva beslut

Skattesystemets förutsägbarhet och legitimitet är avgörande för att bedriva företag, för möjligheten att investera, för våra skatteintäkter och därmed för upprätthållandet av vår välfärd. Det förekommer alltför ofta att tillämpningen av skatteregler ändras över en natt utan att det aviserats. Det sker genom att Skatteverket gör en omtolkning av befintliga regler. Företag och privatpersoner drabbas av taxeringsbeslut som de aldrig hade kunnat förutse. När Skatteverket går tillbaka i tiden och ändrar sina beslut, eller tillämpar nya regeltolkningar på tidigare förhållanden, blir många gånger resultatet stora skatteskulder.

Det finns en mängd fall där Skatteverkets bedömningar har fått en alltför stor betydelse och ändrat praxis drastiskt. Dessa snabba beslut och ändringar av rådande ordning påverkar företag och privatpersoner i många avseenden negativt. Skatteverkets

myndighetsutövning medför att regler och skattepålagor kan komma att justeras i praktiken – men sådant måste ske mer restriktivt än idag.

Det är exempelvis problematiskt med en myndighet som har så stort tolkningsutrymme att välfärdens kärnverksamheter tvingas stänga ner eller blir tvungna att skära ner kraftigt i sin verksamhet på grund av enskilda beslut, som är fallet med det nya beslutet om vårdmoms på vårdpersonal. Likaså kan förmånsbeskattningen av fyrhjulingar nämnas. Idag drabbas bönder av en oproportionerligt stor förmånsskatt på grund av att Skatteverket menar att fyrhjulingar som används under arbetstid även kan nyttjas på fritiden. Möjligheten till frekvent återbetalning av elskatten för mindre företag utan specifika medgivanden är ett annat exempel på myndighetsbyråkrati som bör stävjas.

Exempelvis har vissa sjömän berörts av att Skatteverket gjort en ny tolkning av ett dubbelbeskattningsavtal. Inga andra omständigheter har ändrats, och de har inte lämnat felaktiga uppgifter, men plötsligt ska de betala mycket mer skatt i Sverige än vad de har behövt göra tidigare år. I vissa fall har Skatteverket till och med ändrat tidigare års beskattningsbeslut, något som kan bli förödande för en privatekonomi.

Ett annat exempel är bostadsrättsinnehavare som köpt till ett par kvadratmeter från sin förening och som därefter ska anses ha sålt hela sin bostadsrätt och på grund av det ska betala in all kapitalvinstskatt, trots att de aldrig realiserat någon vinst. Lagen har inte ändrats och det har inte kommit ett nytt domstolsavgörande som ligger till grund för en ny skattesituation, utan förändringen har föranletts av att Skatteverket har bestämt sig för att tillämpa ett tidigare avgörande som rör värdepapper. Genom nya bedömningar, trots identiska förutsättningar, äventyras förutsebarheten och därmed hushållens ekonomi.

Beslut av den typ som nämnts ovan, baserade på förändringar i tolkningen av skatteregler men där inga nya omständigheter framkommit i det enskilda fallet, behöver begränsas. Hushåll och företag måste på ett rimligt sätt kunna förutse sin beskattning. Regeringen bör därför få i uppdrag att utreda möjligheterna att begränsa sådan tillämpning.

Anstånd i skattemål

Det bör finnas större möjligheter att få anstånd med inbetalning av skatt i de fall då det råder oklarhet i hur mycket som ska betalas. I dagsläget är denna möjlighet ytterst begränsad och kan bidra till ekonomiska problem, när enskilda tvingas ligga ute med stora ekonomiska medel, samt även ökad rättsosäkerhet. Enskilda och företag har i flera fall lidit ekonomiska förluster i skatteprocesser, trots att de slutligen har fått rätt i processerna. Den som enligt Skatteverkets beslut har en skatt eller avgift att betala är nämligen skyldig att betala skatten eller avgiften även om beslutet inte har vunnit laga kraft.

Skatteverket kan dock bevilja anstånd med betalningen. Om anstånd inte beviljas, innebär det att Kronofogden kan driva in den icke fastställda skulden. Ett exempel på en sådan indrivningsåtgärd är att den skattskyldiges fastighet utmäts och säljs. I detta hänseende skiljer sig allmänna (statliga) fordringar från enskilda (privata) fordringar. Egendom som utmäts för privata fordringar får, med vissa undantag, inte säljas förrän exekutionstiteln vunnit laga kraft.

Ett exempel på en situation då Skatteverket i dag ska bevilja anstånd med betalningen av en skatt eller avgift är om det är tveksamt hur stort belopp som kommer att behöva betalas. I förarbetena menade man att om det objektivt sett råder en påtaglig osäkerhet om vilken utgång i tvistefrågan som är den riktiga, bör detta kunna utgöra grund för anstånd. Mycket talar dock för att reglerna tillämpas snävare än så av såväl Skatteverket som domstolarna.

Svenskt Näringsliv har i en egen undersökning kommit fram till att i 23 procent av de mål där den skattskyldige har nekats anstånd i en förvaltningsdomstol har den skattskyldige senare vunnit skatteprocessen helt eller fått delvis bifall i skattefrågan. Detta indikerar att svenska domstolar är alltför restriktiva med att bevilja anstånd. Till detta kommer de anstånd som prövas av Skatteverket och som inte överklagas till en förvaltningsdomstol. Det saknas i dag hos Skatteverket statistik över anståndsbeslut och hur de står sig i förhållande till det slutliga avgörandet i sak. Detta försämrar möjligheterna att utvärdera hur reglerna om anstånd tillämpas i praktiken. Skatteverkets uppdrag att ta fram statistik i den här delen bör därför ses över.

För att stärka rättssäkerheten inom skattemål bör huvudregeln vara att anstånd ska beviljas. Det bör endast vara i uppenbara fall som anstånd inte beviljas. Som en sista säkerhetsventil bör det införas regler om att utmätt egendom inte får säljas förrän exekutionstiteln har vunnit laga kraft, på samma sätt som gäller för enskilda mål, med de undantag som redan i dag gäller i enskilda mål. Regeringen bör få i uppdrag att se över anståndsreglerna i skattemål.

Niklas Wykman (M)

Helena Bouveng (M)

Kjell Jansson (M)

Boriana Åberg (M)

Fredrik Schulte (M)